

รายงานฉบับสมบูรณ์
เรื่อง

ความเต็มใจจ่ายต่อปีสุขภาพโดยวิธี Discrete Choice Experiment
(Willingness-to-Pay per Quality-adjusted Life Years: A Discrete Choice
Experiment Study)

รศ.ดร. สุรฉัตร งามสุรเชษฐ์
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากเงินกองทุนวิจัย คณะเภสัชศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ทุนอุดหนุนการวิจัยสุขภาพ ประจำปีงบประมาณ 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความเต็มใจจ่ายต่อปีสุขภาพโดยอาศัยวิธี discrete choice experiment (DCE) เพื่อกำหนดเป็นค่าเพดานความคุ้มค่า (Cost-effectiveness threshold) สำหรับการประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ของเทคโนโลยีทางการแพทย์ทั้งในด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค และรักษาโรค ตัวอย่างเช่น ยา วัคซีน การวินิจฉัยโรค และโปรแกรมสุขภาพ เป็นต้น การออกแบบชุดตัวเลือกใช้วิธี orthogonal design โดยใช้ระดับและมิติสุขภาพของ EQ-5D-3L รวมทั้งค่าใช้จ่ายเป็นระดับและคุณลักษณะของ DCE จากการออกแบบชุดตัวเลือกทำให้ได้ชุดตัวเลือกทั้งสิ้น 36 ชุดตัวเลือก การศึกษานี้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มแบบบังเอิญ (Convenience sampling) จำนวน 485 คน จากจังหวัดสุราษฎร์ธานี สงขลา และยะลา และทำการวิเคราะห์ผลด้วย multinomial logit model โดยใช้ effect coding

จากผลการศึกษาพบว่าวิธีการนี้สามารถหาค่าความเต็มใจจ่ายของประชาชนในการรักษาโรคที่มีภาวะสุขภาพต่างๆได้เมื่อเทียบกับภาวะสุขภาพในสถานการณ์โรครุนแรง (Death state) และพบ 10 ใน 11 ตัวแปรที่กำหนด มีผลต่อความชอบและความเต็มใจจ่ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อดำหนดเป็นค่าความเต็มใจจ่ายพบว่าค่าเฉลี่ยความเต็มใจจ่ายต่อปีสุขภาพในการรักษาโรครุนแรงหรือจากสถานการณ์รุนแรงเป็นภาวะสุขภาพเริ่มต้น (Initial health state) เท่ากับ 671,888 บาทต่อปีสุขภาพหรือประมาณ 4.00 เท่าของค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อหัวประชากรในปี พ.ศ. 2556 นอกจากนี้การศึกษานี้ยังคำนวณค่าความเต็มใจจ่ายจากภาวะสุขภาพเริ่มต้นทั้ง 243 ภาวะสุขภาพ ซึ่งพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเต็มใจจ่ายเงินสูงสุดเพื่อให้ได้ภาวะสุขภาพสมบูรณ์ระหว่าง 10,494 – 1,523,457 บาท โดยมีค่าเฉลี่ยความเต็มใจจ่ายต่อปีสุขภาพระหว่าง 44,849 – 1,821,049 บาทต่อปีสุขภาพ หรือ 0.27 – 10.85 เท่าของค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อหัวประชากร นอกจากนี้ค่าความเต็มใจจ่ายและค่าความเต็มใจจ่ายต่อปีสุขภาพในการรักษาโรคที่มีความรุนแรงให้กลับสู่ภาวะสุขภาพในปัจจุบัน (Current health state) ด้วยวิธี DCE ให้ค่าที่สูงกว่าวิธี CV อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} < 0.01$)

โดยสรุปวิธี DCE สามารถนำมาคำนวณค่าความเต็มใจจ่ายและค่าความเต็มใจจ่ายต่อปีสุขภาพได้ แต่เหมาะกับการหาค่าความเต็มใจจ่ายภาวะสุขภาพในสถานการณ์โรครุนแรงเป็นตัวเปรียบเทียบ ซึ่งค่าความเต็มใจจ่ายและค่าความเต็มใจจ่ายต่อปีสุขภาพที่ได้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประเมินความคุ้มค่าทาง

เศรษฐศาสตร์และในกำหนดค่าเพดานความคุ้มค่าได้ เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายในการจัดสรรทรัพยากรและ
คัดเลือกเทคโนโลยีทางการแพทย์ต่อไป